

Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 478 60 23

F: 01 478 60 58

E: gp.mz@gov.si

www.mz.gov.si

Zdravstveni zavodi

Socialnovarstveni zavodi

Številka: 012-25/2019/731

Datum: 30. 9. 2019

Zadeva: Pojasnila in odgovori na prejeta vprašanja v zvezi z realizacijo 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-K (Uradni list RS, št. 64/17 z dne 17. 11. 2017)

Zveza: Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege

Spoštovani,

v nadaljevanju vam posredujemo odgovore na vprašanja v zvezi z realizacijo 38. člena prehodnih in končnih določb Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17; v nadaljnjem besedilu: ZZDej-K), ki smo jih prejeli v obdobju od 16. 9. 2019 od 12:00 ure do 30. 9. 2019 do 09:00 ure. Zaradi varstva osebnih podatkov smo identiteto pošiljateljev zakrili in izjemoma besedilo vprašanj z namenom zaščite pošiljateljev sporočil oziroma izvajalcev, delno spremenili (izjemo smo naredili pri dopisu Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije, ki ga prilagamo v celoti). Sicer vprašanja navajamo v obliki kakor so bila prejeta **(niso lektorsko urejena)**.

Odgovore na pretekla vprašanja najdete na spletni strani ministrstva: <https://www.gov.si/teme/izvajanje-zdravstvene-dejavnosti/>, in sicer v poglavju Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege ter spletni strani Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije-Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica-Zveza): <https://www.zbornica-zveza.si/> v zavihku aktualna obvestila.

Odgovore je v delu, ki se nanašajo na strokovno razlago dokumenta *Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege*¹, pripravila Delovna skupina za razlago dokumenta Poklicne kompetence in aktivnosti v dejavnosti zdravstvene nege, ustanovljena s sklepom št. 012-25/2019/16 z dne 6. 6. 2019, ministra, pristojnega za zdravje.

193. vprašanje:

v našem zavodu (naziv znan ministrstvu) se v zvezi z izpolnitvijo 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti ni zgodilo prav nič. Po ustnih navodilih pa nadrejeni v službi zdravstvene nege dajejo navodila srednjim medicinskim sestram, da delo poteka nespremenjeno, torej enako, kot je potekalo pred uveljavitvijo omenjene zakonodaje.

Sodelavke so sicer večkrat opozarjale pomočnico direktorja za področje zdravstvene nege (ime znano ministrstvu) in jo spraševale o posledicah, ki jih spreminjena zakonodaja prinaša. Kljub temu zaposleni nismo dobili nobenih pisnih navodil ali razlage o spremembah v novem dokumentu Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege in dejansko opravljamo aktivnosti, kot smo jih doslej. Sindikat (naziv znan ministrstvu) ni bil povabljen k razpravi o implementaciji zakonodaje, prav tako niso neposredni vodje dobili navodil, naj pripravijo izjave o preseganju poklicnih kompetenc pri SMS.

Iz lastne prakse vem, da vsi sodelavci ne sledijo medijem ter niso poučeni o novitetah, zato po novem večkrat presegajo svoje kompetence in so zato tudi v prekršku. Še več je takšnih, ki si ne upajo ugovarjati in zavestno posegajo v kompetence DMS.

Prosim za pojasnilo, kako naj se obnašamo, da ne bomo kršili zakonov?

Odgovor:

Ker prejeta sporočila poraja dvom v strokovnost zdravstvene nege pri izvajalcu, smo zadevo na podlagi 76. do 79. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17 in 1/19 – odl. US) odstopili v izvedbo izrednega strokovnega nadzora, s priporočilom, da se le ta izvede v čim krajšem možnem času. Naloga odgovornega nosilca za področje zdravstvene nege je skladno s 3. a členom Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17 in 1/19 – odl. US) tudi organizacija dela na področju zdravstvene nege in vzpostavitev pogojev za strokovno, kakovostno in varno izvajanje le te.

194. vprašanje:

Vljudno bi prosila za odgovor vezan na identifikacijske kartice zaposlenih, ki so bili prevedeni po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti -38.člen.

Zaposleni imamo identifikacijske kartice, na katerih piše ime in priimek, naziv ter delovno mesto. Ali lahko na identifikacijski kartici za zaposlene, ki so bili prevedeni po Zakonu o spremembah in

---

¹ Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije. 2019. Dostopno na: http://flipbooks.prelom.si/Z-PoklicneKompetence_FlipBook.html#book_pdf/1 (30. 9. 2019).

dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti -38. člen, piše poleg imena in priimka Diplomirana medicinska sestra (delovno mesto)?

Odgovor:

Delodajalcem predlagamo, da za potrebe:

- spremljanja izobrazbe zaposlenih, zaposlene vodijo glede na pridobljeno izobrazbo, pri čemer so zaposleni iz prvega in drugega odstavka 38. člena prehodnih in končnih določb ZZDej-K dalje vodeni kot tehniki zdravstvene nege, saj se jim s prerazporeditvijo na delavno mesto diplomirane medicinske sestre, ne priznava formalna izobrazba diplomirane medicinske sestre. Enako velja tudi za zaposlene iz tretjega odstavka predhodno navedenega člena do pridobitve izobrazbe diplomirana medicinska sestra;
- za potrebe vodenja po delovnih mestih in poročanja v povezavi s Slovensko kategorizacijo zahtevnosti bolnišnične zdravstvene nege, ki se uporablja za kategorizacijo pacientov po zahtevnosti zdravstvene nege na oddelkih klinik, bolnišnic in inštitutov, vam predlagamo, da vpeljete oznako za spremljanje in poročanje DMS/38. člen ZZDej-K. Enako oznako t.j. DMS/38. člen ZZDej-K svetujemo tudi socialnim zavodom pri poročanju o številu zaposlenih v povezavi z delovnim mestom.

Z odgovorom smo seznanili tudi Nacionalni inštitut za javno zdravje. V primeru, da bomo z njihove strani prejeli drugače usmeritve, vas bomo s tem seznanili.

195. vprašanje:

prosim za kompetenco za nadaljnjo opravljanje dela.

- 18 let intenzivne nege in terapije
- 17 let v pulmološkem diagnostičnem centru

To je skupaj 35 let delovne dobe, kjer več kot 50% delam kot DS.

Dodatno usposabljanje za delo, ki ga opravljam zdaj, sem opravila leta 2007, zato prosim za kompetenco, da lahko opravljam še naprej.

Opomba: priloženo dokazilo o opravljenem tečaju spirometrije iz leta 2007.

Odgovor:

Delovna skupina za razlago dokumenta *Poklicne kompetence in aktivnosti v dejavnosti zdravstvene nege* oziroma ministrstvo nista pristojna za realizacijo 38. člena prehodnih in končnih določb ZZDej-K. Ocena izpolnjevanja pogojev predhodno navedenega člena v delu trajanja in deleža preseganja poklicnih kompetenc in aktivnosti je bila pristojnost in dolžnost odgovornega nosilca za področje zdravstvene nege ter nikakor ne predstavlja namena delovanja delovne skupine.

196. vprašanje:

delam v bolnici, zaposlen sem bil v začetku leta 2005, najprej kot zdravstveni tehnik na oddelku, kjer sem odstranjeval šive, sponke, drene, nastavljal urinske katetre, enkratno kateteriziral in izpiral

mehurje, previjal čisto vse vrste ran, delal toalete dihalne poti, itn. Nakar sem delal od 2010 v enoti, kjer sem delal še več aktivnosti diplomirane medicinske sestre (z vključenimi prejšnjimi), še dodatno EKG-je, priprava in aplikacija iv terapije (antibiotike, predvsem analgetike), nadzoroval kontinuirano terapijo, skrbel za monitoring (nastavitev IBP-ja, itn.), meril CVP in še kaj drugega vse do leta 2016. Zdaj delam v urgenci, delal sem pa do Septembra vse prej naštetu, plus nastavljal iv kanale, odvzemal kri, naročal transfuzijo, apliciral vso iv terapijo, nastavljal NGS, itn. Z naštetimi aktivnostmi sem se srečeval ves čas mojega dela, v vseh izmenah, to delo opravljal skupno nekaj več kot 12 let. Zanima me, če se v kompetence lahko upoštevajo naštetu aktivnosti in delovna doba od 2005 do 2010 leta in če po vseh zgoraj naštetih aktivnostih in delovni dobi zadostujem 3. skupini ali ne?

3. skupina: »Zdravstvene tehnice in zdravstveni tehniki, tehnice zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege, ki so zaključili izobraževanje po srednješolskem strokovnem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je vpis potekal od vključno šolskega leta 1981/1982, in so se zaposlili na delovno mesto srednje medicinske sestre po 1. maju 2004 ter na dan uveljavitve tega zakona najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 odstotkov delovnega časa, izvajajo aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstveni negi iz četrtega odstavka tega člena, lahko nadaljujejo z opravljanjem teh aktivnosti in kompetenc na delovnem mestu diplomirane medicinske sestre pod pogojem, da v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre zaključijo študijski program in pridobijo strokovni naslov diplomirana medicinska sestra. Če zaposleni ne želi skleniti pogodbe o izobraževanju ob delu, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjuje pogoje glede izobrazbe. Če zaposleni v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirana medicinska sestra v skladu s pogodbo o izobraževanju ob delu ne zaključi izobraževalnega programa in ne pridobi poklicne kvalifikacije diplomirana medicinska sestra, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjuje pogoje glede izobrazbe.«

Odgovor:

V naboru poklicnih aktivnosti, ki jih naštevate, so tudi aktivnosti, katerih izvedba je pristojnost diplomirane medicinske sestre oziroma za katere se tehnik zdravstvene nege v okviru formalnega izobraževanja ne usposobi. Iz vašega zapisa ni razvidno izpolnjevanje pogoja preseganja kompetenc v deležu delovnega časa; t.j. več kot 50 % delovnega časa. Ocena izpolnjevanja pogojev iz 38. člena prehodnih in končnih določb ZZDej-K v delu trajanja let in deleža delovnega časa preseganja poklicnih kompetenc in aktivnosti, je bila pristojnost in dolžnost odgovornega nosilca za področje zdravstvene nege, pri čemer se je lahko upoštevalo tudi izpolnjevanje pogojev predhodno navedenega člena pri različnih delodajalcih oziroma na različnih delovnih mestih. Kot resorsko nepristojno ministrstvo za področje delovnopравниh razmerij pa tudi pojasnjujemo, da se razmerja med zaposlenim in delodajalcem (ker so bili roki za ponudbo pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre oziroma pogodbe o izobraževanju že konzumirani), ureja s splošnimi predpisi s področja delovnopravne zakonodaje.

197. vprašanje:

moje ime je (znano ministrstvu). Po poklicu sem srednja medicinska sestra. Trenutno sem zaposlena v (naziv znan ministrstvu). Srednjo zdravstveno šolo sem končala leta 1993 (naziv znan ministrstvu). Zaradi poroke s slovenskim državljanom, sem se leta 2000 preselila v Slovenijo. Aprila 2004 sem "volontirala" (brezplačno opravljala) pripravništvo v (naziv znan ministrstvu) v trajanju 4 mesecev. Po odločbi Ministrstva za zdravje sem morala pripravništvo še enkrat opraviti v trajanju 4 mesecev: 2 meseca v intenzivni negi na kirurškem oddelku in 2 meseca v intenzivni negi na internem oddelku. Začela sem na (naziv znan ministrstvu). Avgusta istega leta, sem sklenila pogodbo o zaposlitvi za delovno mesto srednje medicinske sestre v intenzivni negi na (naziv znan ministrstvu), kjer sem izvajala dela diplomirane medicinske sestre (več kot 50% delovnega časa). Od julija 2017 sem delovni invalid 3. kategorije. 21.8. 2017 so me napotili na čakanje. 12. 3. 2018 sem premeščena na (naziv znan ministrstvu).

Zanima me, ali lahko uveljavljam pravice vezano na 38. člen zakona ZZDej-K?

Odgovor:

38. člen prehodnih in končnih določb ZZDej-K določa, da so do prerazporeditve ob izpolnjevanju pogojev, določenih v predhodno navedenem členu, upravičeni zaposleni, ki so »na dan uveljavitve (t.i. presečni datum) tega zakona v zadnjih 15 letih najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 odstotkov delovnega časa, izvajali aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstvenih negi«.... Ker na presečni datum; t.j. 17. 12. 2017 niste bili v delovnem razmerju pri delodajalcu, ki bi vam v pogodbi o zaposlitvi opredelil delovno mesto, skladno z vašo izobrazbo in vam omogočil delo na tem delovnem mestu, do prerazporeditve skladno z 38. člen prehodnih in končnih določb ZZDej-K niste upravičeni.

198. vprašanje:

Spoštovani, glede na dogodke v zvezi z priznavanjem kompetenc srednjim medicinskim sestram, Vas prosim za pomoč oziroma sprašujem ali je možno poiskati podobno rešitev za kolegico, ki je zaposlena na (naziv znan ministrstvu).

Kolegica je razporejena na delovno mesto šifra: E045005 - laboratorijski tehnik I, po izobrazbi je srednji kemijski tehnik. Zaposlena je že 25 let - od tega že več kot 20 let opravlja delo za katero je zahtevana izobrazba inž. lab. biomed., prav tako samostojno opravlja dežurno službo. Za redno opravljeno delo je plačana po količniku lab. tehnika, čeprav opravlja delo inž. lab. biomed., v času 24 urne dežurne službe (sobote, nedelje in prazniki) pa je polovico časa plačana po količniku lab. tehnika - polovico pa po količniku inž. lab. biomed..

Odgovor:

38. člen prehodnih in končnih določb ZZDej-K ureja zgolj področje in zatečeno stanje zaposlenih tehnikov zdravstvene nege, ki izpolnjujejo pogoje določene v navedenem členu.

199. vprašanje:

Kakor veste, je učenje in izvajanje peritonealne dialize kot aktivnost zabeležena v kompetencah diplomirane med. sestre pod poglavjem 3.1.3. Temeljna življenjska aktivnost izločanje in odvajanje, in sicer pod zahtevnejše aktivnosti s tega področja. Srednja med. sestra te aktivnosti nima v svojih kompetencah.

V prilogi vam pošiljamo mail, ki smo ga dobile 23.9.2019 od naše predstojnice (ime znano ministrstvu). V mailu je omenjeno, da imamo specialna znanja iz peritonealne dialize, kar pa po pravilniku o specialnih znanjih ne drži. Zanima nas kakšni so kriteriji za pridobitev specialnih znanj?

Zanima nas ali izvajanje peritonealne dialize (kakor je predstavljeno v tem mailu), sodi v naš delokrog in ali s tem presegamo svoje strokovne kompetence.

Vemo, da smo v skladu z veljavno zakonodajo kazensko odgovorne v primeru preseganja le teh.

Odgovor:

Ponavljamo odgovor na vprašanje 106. vprašanje, dopisa št. 012- 25/2019/393 z dne 2. 8. 2019, ki ga najdete na spletni strani: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Organizacija-zdravstvenega-varstva/Izvajalci-zdravstvene-dejavnosti/Pojasnila-in-odgovori-st.-7-2.-8.-2019.pdf>: »V kolikor je nekdo pridobil specialno znanje, s tem pridobi tudi poklicne kompetence in aktivnosti, za katere je bilo specialno znanje razvito. Specialna znanja so razvita za tiste vsebine, ki jih ni mogoče pridobiti v formalnem rednem izobraževanju.«

Ponavljamo odgovor na vprašanje št. 149, dopisa št. z dne, ki ga najdete na spletni strani <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Organizacija-zdravstvenega-varstva/Izvajalci-zdravstvene-dejavnosti/Pojasnila-in-odgovori-st.-10-26.-8.-2019.pdf>: »Specialna znanja so lahko razvita tako na nivoju tehnika zdravstvene nege, kakor nivoju diplomirane medicinske sestre. Namen razvoja specialnih znanj je zlasti usposobljenost za delo na ožjem strokovnem področju v zdravstveni negi. Pridobitev specialnih znanj temelji tako na teoretičnem izobraževanju, kot praktičnem usposabljanju za delo na določenem delovnem mestu, ki ima specialna znanja opredeljena v aktu o sistemizaciji. V kolikor ste zaradi specifik dela razvili specialna znanja; t.j. znanja, ki jih ni mogoče pridobiti v okviru formalnega izobraževanja, imate izdelan sistem usposabljanja za pridobitev in obdobjo preverjanje znanj, definirano potrebno frekvenco izvedbe postopkov, ki zagotavlja kontinuiteto usposobljenosti ter ste specialna znanja med profili razmejili skladno s konceptom, ki mu sledi dokument *Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege* ter imate tehnike zdravstvene nege umeščene na delovnih mestih s specialnimi znanji, imate organizacijo dela ustrezno urejeno.« Tehnik zdravstvene nege ne sme izvajati invazivnih oziroma visoko tveganih postopkov in posegov ter le teh tudi ne more usvojiti v okviru specialnih znanj. Pri procesu peritonealne dialize priklop izvede diplomirana medicinska sestra, prav tako oskrbi vstopišče katetra, odklop/odstranitev vrečk pa lahko izvede tehnik zdravstvene nege.

200. vprašanje:

Zanima nas, ali je možna prerazporeditev delavk – tehnikov zdravstvene nege na delovno mesto diplomiranih medicinskih sester tudi po izteku zakonskega roka (38. člen ZZdej-K je predvideval kot

skrajni rok za predložitev pogodb 30 dan po uskladitvi sistemizacije, delovnih mest, tj. 16.8.2019). Naj pojasnim, da smo sami striktno upoštevali zakonske pogoje: tako dosedanjo delovno prakso, kot zgodovino, kot pogodbe in vse ostalo, in prišli do številke zaposlenih, za katere smo izvedli vse potrebno.

Vseeno pa menimo, da je zakonsko besedilo, konkretno tretji pogoj, ki se nanaša na izvajanje kompetenc DMS več kot 50%, zelo težko preverljiv v praksi (zaposleni niso posebej evidentirali svoj delovni čas, ko so delale kompetence DMS, prav tako nam ni znan normativ, ki bi določal, kako dolgo traja posamezni poseg DMS). To povzroča trenja med zaposlenimi (zakaj nekatere ja, drugi ne), dodatno zadevo vzpodbujajo sindikati in celo zdravniki.

Odgovor:

Roki določeni v 38. členu prehodnih in končnih določb ZZDej-K so bili že konzumirani in so se za aktivnosti, ki jih navajate; t.j. ponudbo pogodbe zaposlenemu tehniku zdravstvene nege, ki je izpolnjeval pogoje predhodno navedenega člena za delovno mesto diplomirane medicinske sestre oziroma pogodbe o izobraževanju ob delu, iztekli. Ponavljamo del dopisa št. 012-25/2019/117 z dne 16. 7. 2019: »Navedbe odgovornega nosilca za področje zdravstvene nege in posloводства oziroma listinska dokumentacija morajo biti verodostojne. Podajanje izjav, ki ni niso verodostojne, ne predstavlja le kaznivega dejanja, ampak tudi nenamensko porabo javnofinančnih sredstev, zlasti pa lahko predstavlja visoko tveganje za izvajanje kakovostnih in varnih zdravstvenih storitev.« Odgovorni nosilec za področje zdravstvene nege je lahko le diplomirana medicinska sestra/diplomiran zdravstvenik. Odgovorni nosilec za področje zdravstvene nege je odgovoren za vzpostavitev pogojev za strokovno, kakovostno in varno izvajanje zdravstvene nege, za kar je podlaga v dobrem poznavanju procesov in potreb pacientov. Odgovorni nosilec za področje zdravstvene nege, oziroma od njega pooblaščen odgovorna diplomirana medicinska sestra, je pristojen za oceno preseganja poklicnih kompetenc tehnikov zdravstvene nege v trajanju let in deležu delovnega časa.

201. vprašanje:

Prosila vas bi, če mi lahko sporočite, kakšen je postopek priznanja poklicnih aktivnosti in kompetenc za posameznika. Po 38. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej-K) izpolnjujem potrebne pogoje.

Odgovor:

Glede pristojnosti za oceno preseganja poklicnih kompetenc in aktivnosti glejte predhodni odgovor.

202. vprašanje:

Postavljam vprašanje: ali lahko TZN oziroma ZT, ki ima opravljen enosemestralni tečaj iz področja BO opravlja delo SOBO?

Odgovor:

Vprašanje ni povezano z realizacijo 38. člena prehodnih in končnih določb ZZDej-K. Kljub temu podajamo sledeče pojasnilo:

Kakor je razvidno iz spletne strani Medicinske fakultete <http://www.imi.si/pedagoska-dejavnost/strokovna-izobrazevanja/bolnisnicna-higiena> (datum dostopa: 29. 9. 2019) je enosemesterski tečaj »namenjen dvema skupinama zdravstvenih delavcev, zdravnikom in zobozdravnikom vseh vrst specializacij, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko okužb povezanih z zdravstvom. Obvezen je za nekatere specializante, ki imajo tečaj vključen v program specializacije. Druga velika in pomembna skupina ljudi, ki se v zdravstvu vsakodnevno srečuje z obvladovanjem bolnišničnih okužb pa so diplomirane medicinske sestre, diplomirani zdravstveniki, fizioterapevti ter sanitarni inženirji.« Glede na navedeno tehnik zdravstvene nege ne izpolnjuje pogojev za vpis v navedeni tečaj. Z informacijo o morebitni drugi ustrezni izobrazbi, ki je pogoj za vključitev v izobraževanje, ne razpolagamo.

Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb (Uradni list RS, št. 74/99, 92/06 in 10/11) v 3. in 6. členu govori o medicinski sestri za obvladovanje bolnišničnih okužb. Medicinska sestra je skladno z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L št. 255 z dne 30. 9. 2005, str. 22), zadnjič spremenjeno z Delegiranim sklepom Komisije (EU) 2019/608 z dne 16. januarja 2019 o spremembi Priloge V k Direktivi 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede dokazil o formalnih kvalifikacijah in nazivov programov usposabljanja (UL L št. 104 z dne 15. 4. 2019, str. 1) in Direktivo 2013/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o spremembi Direktive 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Uredbe (EU) št. 1024/2012 o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg (uredba IMI) (UL L št. 354 z dne 28. 12. 2013, str. 132) in 64. členom ZZDej, diplomirana medicinska sestra, ki ima zaključen ustrezen študijski program prve stopnje, v trajanju najmanj tri leta, in je lahko dodatno izražen z enakovrednimi kreditnimi točkami ECTS, ter obsega vsaj 4.600 ur teoretičnega in kliničnega izobraževanja oziroma usposabljanja, pri čemer trajanje teoretičnega izobraževanja predstavlja vsaj tretjino, trajanje kliničnega usposabljanja pa vsaj polovico minimalnega trajanja usposabljanja.

203. vprašanje:

26 let smo bile zaposlene kot srednje medicinske sestre na bolniških oddelkih. Poklic, ki smo ga pridobile po končanem srednješolskem izobraževanju je zdravstveni tehnik. Danes so pa vsi trije tako rekoč različni nazivi po pridobljeni srednješolski izobrazbi v istem košu, a vsi vemo, da je izobrazbena raven za vsakega bila čisto drugačna.

S 1. 1. 2019 smo bile premeščene na delovno mesto pooblaščenih oseb za vodenje čakalnih vrst. Delodajalec nam je naziv spremenil v zdravstveni sodelavec. Že pri nazivu se počutimo degradirane, saj je naš izhodiščni plačilni razred za en plačni razred nižji kot zdravstveni tehnik na oddelku.

Ker se zavedamo, da smo lahko kazensko odgovorne za delo, ki ga opravljamo čez mejo dovoljenih kompetenc, saj kot odgovorne osebe za čakalni seznam ne vodimo zgolj čakalne vrste in seveda to ne obsega samo administrativnega dela, temveč je obseg dela zelo obširen in vam ga bomo opisale,

da nam boste lažje razložili ali smo za tovrstno delo kompetentne z srednješolsko izobrazbo, čeprav ga z lahkoto opravljamo po dolgoletnih izkušnjah v zdravstveni negi.

Delo odgovornih oseb za čakalne vrste v naši organizaciji obsega:

- vpis v čakalni seznam
- pošiljanje obvestil o uvrstitvi na čakalni seznam ter o predvidenem datumu storitve
- zagotavljanje stika s pacienti
- planiranje oziroma načrtovanje predvidenih pacientov za operacijo, telefonsko in pisno obveščanje pacientov, preverimo zdravstveno stanje pred določitvijo datuma v anesteziološki ambulanti, upoštevajoč stopnjo nujnosti vpisa v čakalno vrsto
- v kolikor pacient ni po naši presoji sposoben za pregled pri anesteziologu, zabeležimo ter ga povabimo kasneje, ko ocenimo, da bo sposoben za operativni poseg oziroma ko pridobi potrebne izvide
- preverjanje zdravstvenega stanja nesposobnih pacientov ter usmerjanje na preglede k drugim specialistom, glede na zdravstveno stanje za pridobitev mnenja o sposobnosti za operativni poseg
- vodimo evidenco začasno nesposobnih ter njihove izvide posredujemo anesteziologom
- planirane paciente obveščamo o datumu sprejema in datumu operativnega posega ter jih seznanimo z postopki pred sprejemom in po operativnem posegu
- v kolikor pacient jemlje določena zdravila, mu glede na anesteziološki izvid razložimo, kako jih mora jemati oziroma ukiniti jemanje pred sprejemom v bolnišnico.

Odgovor:

Pravilnik o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah (Uradni list RS, št. 3/18) določa, da oseba, pooblaščenka za vodenje čakalnih seznamov med drugim skrbi za ažurno upravljanje čakalnega seznama (uvrščanje na čakalni seznam, črtanje s čakalnega seznama, obveščanje pacientov, zagotavljanje stika s pacienti, spremljanje okvirnih terminov itd.), seznanjanje pacientov s čakalnim seznamom in čakalnimi dobami, načrtovanje terminov na način, da si zaporedno sledijo, načrtovanje deleža prvih in kontrolnih pregledov ter deleža pregledov po posamezni stopnji nujnosti itd. Druge morebitne naloge kot je preverjanje zdravstvenega stanja pacientov, koordiniranje operativnega programa, usmerjanje pacientov k drugim specialistom, glede na zdravstveno stanje in sposobnost pacientov za operativni poseg vsekakor ni v pristojnosti tehnika zdravstvene nege.

Pooblaščenke osebe za predpisovanje zdravil so v Republiki Sloveniji skladno s Pravilnikom o razvrščanju, predpisovanju in izdajanju zdravil za uporabo v humani medicini (Uradni list RS, št. 86/08, 45/10, 38/12 in 17/14 – ZZdr-2) zdravniki. Pravilnik tudi določa, do ob vsaki izdaji zdravila na recept ali brez recepta pooblaščenka oseba uporabniku oziroma prevzemniku svetuje in ga seznani s pravilno in varno uporabo zdravila. Kot tehnik zdravstvene nege niste pristojni za oceno zdravstvenega stanja, kakor tudi ne za svetovanje v povezavi z zdravili.

204. vprašanje:

Zanima nas, ali se tudi pripravništvo šteje pri pogoju »zaposlitve pred/po 1.5.2004«. Imamo delavca, ki se je zaposlil kot sms-pripravnik pod pogoji za drugo skupino (pred 1.5.2004), kot sms-redno pa po 1.5.2004 (pogoj za tretjo skupino).

Odgovor:

Ponavljamo del odgovora na vprašanje št. 63, dopisa št. 012-25/2019/199 z dne 21. 7. 2019, dostopnega na spletni strani: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Organizacija-zdravstvenega-varstva/Izvajalci-zdravstvene-dejavnosti/Pojasnila-in-odgovori-st.-3-21.-7.-2019.pdf>:

»Glede vašega zadnjega vprašanja vam podajamo odgovor, da vodstvo pri trajanju preseganja kompetenc **NE SME upoštevati obdobja pripravništva**, saj pripravnik ni kompetenten za samostojno izvajanje lastnega poklica oziroma lastnih kompetenc, kje šele kompetenc izobrazbeno višjega profila.«

V nadaljevanju prilagamo dopis, ki smo ga prejeli od Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije

Št.: 02-164/2019
Dne: 27. 9. 2019

Ministrstvo za zdravje
g. Aleš Šabeder, minister
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Sindikat zdravstva in
socialnega varstva
Slovenije
Dalmatinova 4, p.p. 343,
1102 Ljubljana
t 01 234 78 40
f 01 234 78 50
e pisarna@sindikat-zsvs.si
www.sindikat-zsvs.si

Zadeva: Uporaba 38. člena ZZDej-K za zdravstvene reševalce

Spoštovani,

na Sindikat zdravstva in socialnega varstva so se po pomoč obrnili naši člani, ki delajo v SNMP na delovnih mestih srednje medicinske sestre oziroma zdravstvenega reševalca. Člani, ki že leta (v skladu z 38. členom ZZDej-K najmanj 12 let v zadnjih 15 letih) opravljajo delo, ki po prenovljenih aktivnostih in kompetencah sodi med kompetence DMS, to pa, kot nam je poznano, tudi presega 50 % delovnega časa, so nam sporočili, da jim delodajalci zaradi mnenja delovne skupine ministrstva za zdravje, izraženega predvsem v odgovorih na 55., 105, 138. in 163. vprašanje, ne želijo posredovati v podpis pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto DMS oziroma jih napotiti na izobraževanje skladno s 3. odst. 38. člena ZZDej-K. Obrazložitev, ki izhaja iz omenjenih odgovorov MZ, gre v smeri, da so bile z NPK (ki je listina, pridobljena na podlagi opravljenega izobraževanja!) zdravstvenim reševalcem priznane višje kompetence, kot jih imajo tehniki zdravstvene nege.

Ugotavljamo, da gre za napačno interpretacijo oziroma mešanje »pridobljene kvalifikacije«, ki jo predstavlja NPK, z dejansko opravljenim delom, ki so ga zdravstveni reševalci (prej SMS v reševalnem oz. urgentnem vozilu) opravljali. 38. člen ZZDej-K se nanaša na dejansko delo in po naših podatkih ne more biti dvoma, da so zdravstveni reševalci delo po sedaj prenovljenih kompetencah opravljali. V prilogi pošiljam seznam aktivnosti in kompetenc, ki jih zdravstveni reševalci opravljajo. Pogoju 50 % delovnega časa je pri delu NMP treba gledati v luči narave dela NMP, ki nikoli nima 100 % izkoriščenega efektivnega časa, kot to želijo prikazati nekateri izvajalci.

Pričakujemo dopolnitev odgovorov na navedena vprašanja, ki bo šla v smer, da pridobljena NPK ni v nikakršni neposredni povezavi z dejanskim delom zdravstvenih reševalcev, tako kot ni siceršnja, formalna izobrazba srednjih medicinskih sester (ZT, TZN) v nobeni povezavi z njihovim delom, pridobljenimi oziroma dejanskimi izkušnjami in posledično uporabo 38. člena ZZDej-K.

Lep pozdrav,

Irena Ilešič Čujovič,
predsednica SZSVS

Priloga: Seznam aktivnosti in kompetenc, ki jih zdravstveni reševalci opravljajo

V povezavi s prejetim dopisom podajamo sledeče pojasnilo:

Nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK) je delovna, poklicna oziroma strokovna usposobljenost, ki je potrebna za opravljanje poklica na določeni ravni zahtevnosti del in je pripravljena na podlagi nacionalnega poklicnega standarda. Nacionalna poklicna kvalifikacija omogoča pridobitev javno veljavne listine o poklicni usposobljenosti in se uvršča v nacionalno ogrodje kvalifikacij. NPK ureja Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09), dostopen na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1626>), partnerji (7. člen) pri oblikovanju poklicnih standardov in katalogov so zbornice, združenje delodajalcev, poklicna združenja, nevladne organizacije, pristojna ministrstva in tudi sindikati.

Poklicni standardi in katalogi nastajajo po enakem postopku kot v formalnem izobraževanju (12. člen). Katalog je dokument, ki določi vstopne pogoje, vsebino preverjanja in potrjevanja na določeni ravni zahtevnosti in opredeli načine in merila preverjanja, kriterije in merila za posamezna vprašanja in naloge, primere nalog in vprašanj, kreditne točke ter materialne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij, ter kadrovske pogoje, ki jih morajo izpolnjevati člani komisije. Katalog se pripravi na podlagi poklicnega standarda in se kreditno vrednoti po isti metodologiji, po kateri se vrednotijo moduli v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Poklicni standard in katalogi so oblikovani na enak način, kot standardi (primer zdravstveni reševalec <http://www.nrpslo.org/poklicni-standard.aspx/61655030>) in katalogi za formalno izobraževanje (primer zdravstveni reševalec <http://www.nrpslo.org/katalog.aspx/61655031>), kjer je obvezno tudi poglavje Standardi strokovnih znanj in spretnosti.

Glede na nabor znanj in spretnosti iz kataloga ali poklicnega standarda NPK zdravstveni reševalec in nabor aktivnosti, je izvajalec preverjanja (UKC Ljubljana, Reševalna postaja, dostopno na http://reševalna-ljubljana.si/Nacionalna_poklicna_kvalifikacija) objavil, da kandidat s certifikatom pridobi naslednje poklicne kompetence:

- racionalno rabi svojo energijo, material in čas,
- načrtuje, pripravi, izvede in kontrolira lastno delo,
- varuje zdravje in okolje,
- sodeluje v strokovnem timu, komunicira s sodelavci, pacienti in z njihovimi svojci,
- uporablja sodobno informacijsko in telekomunikacijsko tehnologijo,
- pripravi sebe, reševalno vozilo, bolniški prostor in opremo v reševalnem vozilu,
- prevzame pacienta, ga transportira do končne lokacije in preda v nadaljnjo oskrbo,
- nudi prvo in nujno medicinsko pomoč pacientu; izvaja temeljne postopke oživljanja (TPO) in uporablja (pol)avtomatski defibrilator,
- dokumentira dogodke in postopke od sprejema naročila intervencije, do predaje pacienta na končni lokaciji.

Ključna poklicna kompetenca, na katero se sklicujete izhaja iz poklicne kompetence nudi prvo in nujno medicinsko pomoč pacientu. V katalogu poklica je omenjena kompetenca dodatno razdelana in sicer, kandidat po uspešnem preverjanju pridobi pristojnosti in zna:

- oceniti varnost na mestu intervencije,
- preveriti stanje zavesti,

- preveriti prehodnost dihalne poti,
- zagotavljati prosto dihalno pot s pomočjo supraglotičnih pripomočkov,
- preverjati prisotnost vitalnih znakov s pomočjo ročnih tehnik in medicinske opreme (monitoring),
- izvajati temeljne postopke oživljanja s pomočjo medicinsko-tehničnih pripomočkov,
- izvajati umetno ventilacijo s pomočjo pripomočkov (dihalni balon z obrazno masko in uporabo kisika),
- izvajati defibrilacijo s pomočjo (pol)avtomatskega defibrilatorja,
- izvajati imobilizacijo okončin in celega telesa s pomočjo sodobnih pripomočkov za imobilizacijo v predbolnišničnem okolju,
- zaustavljati krvavitve z različnimi metodami in pripomočki,
- izvajati oskrbo ran,
- aplicirati kisik z različnimi pripomočki,
- izvajati porod na terenu,
- obvladati nujno medicinsko pomoč v okviru svoje pristojnosti,
- obvladati temeljne postopke oživljanja otrok in odraslih,
- obvladati varno uporabo (pol)avtomatskega defibrilatorja,
- obvladati imobilizacijo s sodobnimi pripomočki v predbolnišničnem okolju,

Poleg navedenega kandidat po opravljenem preverjanju oziroma ob podelitvi certifikata zna iz kompetence prevoza pacienta tudi:

- pregleda in oceni stanje pacienta,
- nudi nujno medicinsko pomoč pacientu,
- izbrati ustrezen transportni pripomoček ali metodo za transport pacienta in ga o tem seznaniti,
- pacienta namestiti in pritrdi v ustrezen transportni položaj in ga transportira do reševalnega vozila in tudi v reševalnem vozilu,
- izvede predajo pacienta v nadaljnjo oskrbo,
- preda dokumentacijo o pacientu,
- obvlada vožnjo z reševalnim vozilom in transport pacienta z različnimi transportnimi metodami, postopki ter pripomočki,
- obvlada temeljni pregled pacienta,
- obvlada uporabo transportnih pripomočkov,
- pozna transportne položaje,
- pozna predpisane postopke v zvezi s prevzemom in predajo pacienta,
- pozna principe triaže,
- pozna osnovne principe tehničnega reševanja.

Sklicevanje na preseganje poklicnih kompetenc iz poglavja splošnih kompetenc s področja kulture, etike in vrednot, sprejemanja odločitev, komunikacije in timskega dela ni umestna, saj tudi v

dokumentu *Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege* pri splošnih kompetencah piše, da veljajo za vse izvajalce zdravstvene nege.

Upošteva formalno priznane v kliničnem okolju ali na usposabljanju pridobljenih poklicnih aktivnosti zdravstveni reševalci (NPK) bistveno presegajo poklicne aktivnosti zdravstvenih tehnikov in pri svojem delu ne morejo opravljati poklicnih kompetenc in aktivnosti diplomiranih medicinskih sester v pričakovanem 50 odstotnem deležu. Tudi razvoj nujne medicinske pomoči na področju Slovenije je doživel pomemben strokovni napredek s priznavanjem in financiranjem visoko izobraženih izvajalcev zdravstvene nege v ekipah nujne medicinske pomoči, kar je bilo šele v letu 2008. To pomeni, da do takrat noben tehnik zdravstvene nege ni zasedal in izvajal dela na delovnem mestu diplomiran zdravstvenik, saj je bilo delovno mesto uvedeno v Splošni dogovor v letu 2008. Pred tem obdobjem je bilo izvajanje dejavnosti deljeno na nujno medicinsko pomoč, ki jo je izvajal zdravnik s svojo ekipo (dva tehnika zdravstvene nege) in nujne reševalne prevoze, kjer je delovala ekipa dveh tehnikov zdravstvene nege. Delo te ekipe delo je bilo vezano predvsem na transport pacienta in v manjšem delu na oskrbo. Po sprejemu novega Pravilnika o službi nujne medicinske pomoči (Uradni list RS, št. 81/15 in 93/15 – popr.), pa imamo v Republiki Sloveniji mobilne ekipe nujne medicinske pomoči, kjer je temelj mobilna enota, ki je lahko mobilna enota reanimobila, kjer nujno medicinsko pomoč izvaja zdravnik s predpisano ekipo in mobilna enota nujnega reševalnega vozila z predpisano ekipo zdravstveni reševalec oziroma diplomiran zdravstvenik.

Prav tako je bilo v zadnjih letih izvedenih kar nekaj aktivnosti, da bi izvajalci spoštovali kadrovske standarde (nadzori s svetovanjem, določilo v Splošnem dogovoru o namenjanju razlike v plači za šolanje tehnikov zdravstvene nege, preverjanje enot za vključitev v DSZ, razlage določila o poklicu zdravstveni reševalec). Vse to je doprineslo, da se je v večini enot nujne medicinske pomoči v zadnjih letih izvajala ustrezna kadrovska politika na področju nujne medicinske pomoči.

Odgovore, ki jih je v povezavi s prerazporeditvami v plačne razrede pripravilo ministrstvo, pristojno za javno upravo (v nadaljnjem besedilu: MJU) najdete na spletni strani: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/Placni-sistem/Medicinske-sestre/Odgovori-na-vprasanja-glede-dolocitve-placnega-razreda-ob-premestitvi-SMS-na-DMS-38-v2.-clena-ZZDej-K-27.8.2019.docx>. Podrobnejša pojasnila MJU v zvezi z drugim odstavkom 19. člena Zakona o sistemu plač v javnem najdete na njihovi spletni strani: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/Placni-sistem/Uvrstitev-v-visji-placni-razred-na-podlagi-soglasja-drugi-odstavek-19.-clena-ZSPJS/8e79d2010a/Pojasnilo-dolocbe-drusega-odstavka-19.-clena-Zakona-o-sistemu-plac-v-javnem-sektorju-23.12.2016.doc>.

Pojasnjujemo, da je ministrstvo del izvršilne veje oblasti in ne del zakonodajne veje oblasti, zato ministrstvo ne sme obvezujoče razlagati zakonov. Opozarjamo tudi, da mnenja upravnih organov v Republiki Sloveniji niso in ne smejo veljati kot pravni vir. Podana mnenja so nezavezujoča v povezavi s konkretnimi izpostavljenimi primeri.

Zaključno povzemamo, da so bili izvajalci zdravstvene dejavnosti, skladno s petim odstavkom 38. člena prehodnih in končnih določb ZZDej-K, dolžni najpozneje v dveh mesecih od sprejetja oziroma določitve prenovljenih poklicnih aktivnosti in kompetenc v zdravstveni negi (t.j. 17. 5. 2019) v aktih o sistemizaciji delovnih mest določiti delovna mesta diplomiranih medicinskih sester in delovna mesta tehnikov zdravstvene nege. V 30 dneh od sprejetja akta o sistemizaciji delovnih mest pa zaposlenim iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ponudi sklenitev pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre, zaposlenim iz tretjega odstavka tega člena pa tudi pogodbo o izobraževanju ob delu. Ti roki so se iztekli.

Posledično naj se tudi vprašanja vsebinske narave, ki so se pojavljala v povezavi z implementacijo dokumenta *Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege*, ne bi pojavljala več. Ne glede na to, bomo elektronski naslov info-kompetence.mz@gov.si, ki je bil namenjen prejemu vprašanj povezanih z realizacijo 38. člena ZZDej-K, pustili aktiven do konca septembra 2019.

Upamo, da so bili odgovori, ki jih je pripravila delovna skupina v pomoč tako izvajalcem zdravstvene dejavnosti, kakor fizičnim osebam, ki so na naveden elektronski naslov naslovili vprašanja.

Priložnost izkoriščamo tudi za ponovno zahvalo vsem, ki ste v kliničnih okoljih prispevali k realizaciji 38. člena ZZDej-K, izvajalcem zdravstvene dejavnosti pa tudi za posredovanje naprošenih podatkov.

V upanju na dobro in učinkovito sodelovanje tudi v bodoče, vas lepo pozdravljamo.

Pri odgovoru na naš dopis se, prosimo, sklicujte na številko tega dopisa.

S spoštovanjem,

Pripravila:

mag. Klavdija Kobal Straus
sekretarka

Matevž Lakota
podsekretar

mag. Kristina Kuhanec-Tratar
v.d. generalne direktorice

Vročiti:

- Zdravstvenim zavodom po e-pošti;
- Socialnovarstvenim zavodom po e-pošti;
- fizičnim osebam, ki so vprašanja naslovila na naslov info-kompetence.mz@gov.si na njihove elektronske naslove.

V vednost:

- Varuh človekovih pravic Republike Slovenije; na elektronski naslov: info@varuh-rs.si;
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; na elektronski naslov: gp.mddsz@gov.si;
- Ministrstvo za javno upravo; na elektronski naslov: gp.mju@gov.si;
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport; na elektronski naslov: gp.mizs@gov.si;
- Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije; na elektronski naslov: gp.zirs@gov.si;
- Zbornica-Zveza; na elektronski naslov: tajnistvo@zbornica-zveza.si;
- Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije; na elektronski naslov: gp.zdruzenje@zdrzz.si;
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije; na elektronski naslov: info@ssz-slo.si;
- Skupnost organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v Republiki Sloveniji; na elektronski naslov: sous@siol.net;
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije; na elektronski naslov: DI@zzzs.si in
- Nacionalni inštitut za javno zdravje; na elektronski naslov: info@nijz.si.